

Välkommen till Anneröd-Hogsäm

Det starkt kuperade naturreservatet består av ett större sammanhängande lövskogsområde. Ek är det vanligaste trädslaget på bergssidorna och bok i dalgångarna. Troligen är bokskogen den allra nordligaste spontant uppkomna i landet. I reservatet finns små partier med planterad gran och på de trädlösa bergshöjderna breder hållmarker med ljung och enbuskar ut sig.

Berggrunden utgörs till större delen av grårod bohusgranit och i ytterkanterna av området finns röd granit.

Ormbär, *Paris quadrifolia*

Mikromiljöer och pelarsalar

Bergbranter, stora stenblock, små bäckar och källpåverkad mark är mikromiljöer som ger goda förutsättningar för en stor biologisk mångfald.

Vid en vandring i bokskogen i de centrala delarna av området kan man känna sig gå i mäktiga pelarsalar omgivna av skyddande berg. Där det finns gott om skalgrus i marken växer en rik flora. Man hittar gräs som skogssvingel, lundelm och lundgröe. Under våren är skogen vacker med blåsippa, gullviva, harsyra och

rikligt med trolldruva. Växten som får svarta bär, luktar illa och är mycket giftig.

Också ormbär är giftig. Den ensamma blomman mitt i de oftast fyra bladen är oansenlig men väl värd en närmare granskning. Båret blir blåsvart med ett skikt av vax.

På en ostsluttning i gles tallskog i den sydostligaste delen av reservatet växer hedjohannesört som i landet förutom i Bohuslän endast finns på en lokal i Halland. Arten gynnas av störning och har man tur kan man träffa på den utefter skogsbilvägar. I tallskog hittar man ibland den saprofytiska tallörten som saknar klorofyll och lever på dött organiskt material.

Trolldruva, *Actaea spicata*

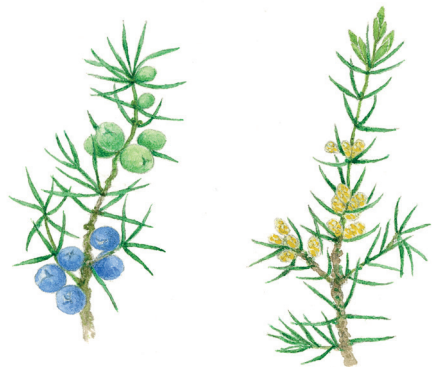
Buskar

På många ställen växer buskar som hassel, hagtorn, druvfläder och brakved. Olvon är kalkgynnad och på försommaren bär busken platta blomställningar. De yttre stora vita kantblommorna är sterila och de små grönvita mittblommorna fertila. Bären blir vackert blankröda. Enen är en tvåbyggare, han- och honblommor växer alltså på olika buskar. Bären som egentligen är kottar är först gröna för att efter två år bli blådagliga. På en kan man ibland hitta gallbildningar i form av hopväxta barr i skottspetsarna. Gallen som kallas kikbär orsakas av allmän engallmygga som lägger sitt ägg i skottspetsen. Förr kokade man kikbären i mjölk och använde mot kikhosta.

Utanför centralområdet är markfloran mycket sparsam.

Olvon, *Viburnum opulus*

En, *Juniperus communis*
Enbär, hanblommor
och kikbär

Svampar, lavar och mossor

Lavfloran på bokarna är förhållandevis fattig men man kan ändå bland vanliga arter också hitta bokkantlav och bokvårtlav där äldre träd växer på skalgruspåverkad jord. Blockscapania och skogstrappmossa är två rödlistade bladlevermossor som är funna i reservatet.

Svampfloran är mycket rik med en lång rad arter. Många av dem är rödlistade, regionalt sällsynta och signalarter som talar om att området har höga naturvärden. Bokkremla, grönriska, puckelmusseron och en lång rad spindelskivlingar är några exempel. På äldre bokstammar växer fnöskticka som är en saprofytt eller svag parasit. Den sitter ofta en bit över marken och tillsammans med spillkråkans hål kan stammen knäckas där vid hård blåst. På bok lever också porslinsskivling och ätlig ostronmusseron. I områdets skogar växer också andra matsvampar.

Fåglar och andra flygfän

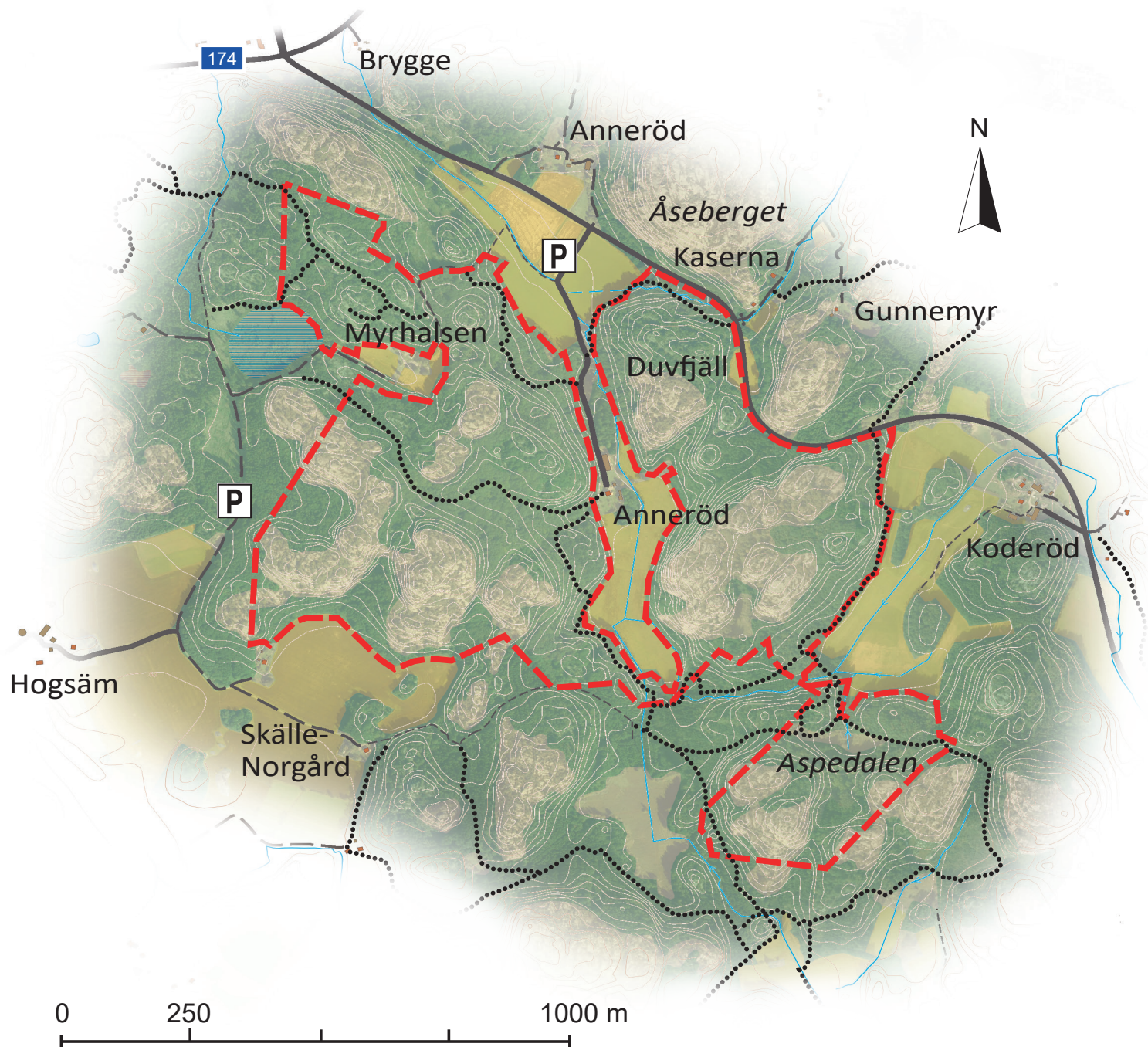
Boskogen är hemvist för ett antal häckande fåglar. Spillkråkan är vår största hackspett och mindre hackspett vår minsta. Också kattuggla och ormråk som ofta ses sväva över skogen hör till häckfåglarna liksom mesar, ringduva och bofink. Nötväcken är den enda fågeln i den nordiska faunan som kan klättra med huvudet nedåt på trädstammarna.

Det första fyndet i Bohuslän av kortvingen *Quedius lateralis* gjordes i naturreservatet och man har också funnit den rödlistade viveln *Acalles ptinoides* och ett stort antal andra skalbaggsarter. Tordyveln är lätt att känna igen med sin klumpiga kropp och glänsande blå undersida som för tankarna till ett vackert smycke. Man träffar ofta på den långsamt krypande på skogsstigar.

Fälttordyvel, *Geotrupes stercorarius*

Jordgångar, ägg på dyngboll,
larv och fullbildad insekt

Nötväcka, *Sitta europaea*

- Reservatsgräns
- Väg
- - - Skogsbilväg
- Stig
- P** Parkering

Stenbrott, torpgrunder och fornlämningar

I reservatet och strax utanför finns flera övergivna stenbrott. De största finns norr om Myrhalsen och Hogsäms myr och vid Duvfjäll finns ett större skrotstensområde.

För den som är intresserad av torp finns det gott om grunder som är utmärkta med skyltar utmed Torparrundan, en markerad stig som tar ungefär två timmar att vandra. Delar av Soteleden löper delvis genom Anneröd-Hogsäm och Stenbrottskojan, ett rastställe med vindskydd och eldplats ligger nordost om Hogsäms myr. Här är det inbjudande att slå sig ner på berget, njuta av utsikten över Västerhavet och myren och lyssna till fåglarnas kvitter och humlornas surr över ljungen. Vid Aspedalen finns en övernattningsstuga.

I reservatet och i de närmaste omgivningarna finns rikligt med fornlämningar i form av förhistoriska boplatser. Strax utanför den sydvästra delen finns en hällsristning bestående av fyra skålgropar. Dessa kallas också för älvkvarnar.

Blåsippa, *Hepatica nobilis*

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Så hittar du till Anneröd-Hogsäm

Anneröd-Hogsäm ligger vid Bottnafjordens utlopp i Västerhavet cirka 4 kilometer nordost om Bovallstrand. Reservatet nås från väg 174 mellan Bovallstrand och Dingle. Från vägen mellan Brygge och Brådal tar man av vid skylten "Naturreservat". Parkeringsplats finns vid gården Anneröd.

Text: Ulla Åshede
Illustrationer: Kerstin Hagstrand-Velicu
Produktion: Väst kuststiftelsen 2017